

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і гринченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. ЖИЛЬЦОВ
Вересень 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГОСТЬОВИЙ СПЕЦКУРС: МАЙСТЕР-КЛАС

рівня вищої освіти: другий (магістерський)
спеціальності: 035 Філологія
освітньої програми: 035.01 Українська мова і література
спеціалізації: 035.01.02 Літературна творчість

Київ-2023

Розробник:

Брацкі Артур Себастьян, доктор габілітований гуманітарних наук, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства.

Викладач:

Брацкі Артур Себастьян, доктор габілітований гуманітарних наук, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства.

Єременко Олена Володимирівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 31 серпня 2023 р. № 10

Завідувач кафедри Олена БРОВКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми _____

31 серпня 2023 р.

Гарант освітньої програми Т. І. Вірченко (Т. І. Вірченко)

Робочу програму перевірено

01 вересня 2023р.

Заступник декана С. І. Горобець (С. І. Горобець)

Пролонговано:

на 20_ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ППП)

на 20_ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ППП)

на 20_ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ППП)

на 20_ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ППП)

на 20_ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ППП)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4 /120
Курс	I
Семестр	1-2
Кількість змістових модулів з розподілом	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, зокрема:	120
Аудиторні	32
Модульний контроль	8
Самостійна робота	80
Форма семестрового контролю	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Гостьовий спецкурс: майстер-клас (Гендерні художні моделі сучасної української романістики)» покликана формувати у студентів уявлення про гендерну проблематику української великої прози межі ХХ – ХХІ століть у соціокультурному та політичному контексті сучасного світу. Отже, *метою* її вивчення є знайомство магістрантів з основними теоріями гендерних студій, напрямками філологічних гендерних досліджень, термінологічним апаратом та науковими підходами до вивчення гендерної репрезентації в сучасному письменстві.

Завданнями курсу є сформувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

- ЗК 4** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 7** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 9** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 12** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 13** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності:

ФК6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 10 Здатність створювати оригінальні літературні твори.

ФК 11 Здатність володіти умінням відбирати життєвий матеріал, композиційно його вибудовувати; демонструвати вміння створювати літературну основу майбутнього сценарію відповідно до обраного жанру, аудиторії тощо.

ФК 12 Усвідомлення теоретичних засад поетичної мови і активне практичне використання їх у власній творчості.

ФК 13 Здатність давати літературно-критичну оцінку художнім творам з урахуванням сучасних мистецьких тенденцій; оцінювати зразки літературно-критичної думки.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

ПРН – У -1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН – У -2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН – У -5 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації

ПРН – У -10 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН – С -1 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН – С -3 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН – С -5 Багатоаспектно і об'єктивно оцінювати художні якості авторського рукопису; сучасні та класичні художні твори.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Кількість годин							
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестрови
Змістовий модуль I.								
<i>Conflict zone</i> як стратегія конструкції роману								
Визначення рамок і основні риси стратегії <i>conflict zone</i> з урахуванням світових і українських домінуючих рис	14		2	2		10		
Витоки стратегії <i>conflict zone</i> , еволюція цього явища в літературному процесі, сучасна постать, літературна критика і практичний аналіз вибраних творів	14		2	2		10		
Модульна контрольна робота	2						2	
Разом	30		4	4		20	2	
Змістовий модуль II.								
Гендер у новій романістиці: авторська стратегія, заангажованість оповідача, моделі тексту								
Дискурс гендер, питання фемінності і маскулінності: художня репрезентація в романі початку ХХІ ст.	14		2	2		10		
Вітчизняна специфіка романів з гендерним компонентом на тлі тенденцій в світовій літературі	14		2	2		10		
Модульна контрольна робота	2						2	
Разом	30		4	4		20	2	
Змістовий модуль III.								
Романістика у віртуальному просторі – <i>liberatura</i> як оновлена формула літпроцесу								
Специфіка прозової творчості у віртуальному просторі: формальні і змістові інновації	14		2	2		10		
<i>Liberatura</i> як новий формат існування художнього тексту: нові правила інтеракції між автором й читачем	14		2	2		10		
Модульна контрольна робота	2						2	
Разом	30		4	4		20	2	
Змістовий модуль IV.								
Травма в прозовій літературі ХХІ ст. – продовження й еволюція романістики ХХ ст.								
Мотив депресії, покалічення і синдрому меншовартості як рушійної сили в сучасному романі	14		2	2		10		
Дискурс ката й жертви в літературному форматі: авторські стратегії моделювання правди в уявному світі	14		2	2		10		
Модульна контрольна робота	2						2	
Разом	30		4	4		20	2	
Усього	120		16	16		80	8	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Conflict zone як стратегія конструкції роману

Тема I. Визначення рамок і основні риси стратегії *conflict zone* з урахуванням світових і українських домінантних рис

Поняття *conflict zone* – соціокультурні витoki конфліктного простору, пункти зіткнення й протистояння в рамках літературизованого конфлікту. Становлення поняття: *conflict zone* в історії людства, відображеної у письменстві. Проблема суспільної, статевої, расової нерівності: домінантна позиція «ситих», її історичні передумови виникнення спільноти «голодних»; плебейське як «відхилення від норми». Мізогінія/мізандрія, суспільна нерівність, відчуженість, «недопасованість» тощо як ядро конфлікту.

Тема II. Витoki стратегії *conflict zone*, еволюція цього явища в літературному процесі, сучасна постать, літературна критика і практичний аналіз вибраних творів

Роман про соціальну несправедливість (Ежен Сю і послідовники): виникнення, етапи розвитку, основні течії. Роман в серіях II пол. XIX ст.: перегляд основ «конфліктного» наративу критики. Галерея «конфліктних» героїв. Простір вітчизняних текстів в дусі *conflict zone*. «Перепрочитання» класичної української літератури з перспективи *conflict zone*. Сучасні романи, побудовані з залученням «конфліктного компоненту»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Гендер у новій романістиці: авторська стратегія, заангажованість оповідача, моделі тексту

Тема III. Дискурс гендер, питання фемінності і маскулінності: художня репрезентація в романі початку XXI ст.

Жанрові особливості роману з гендерним «наповненням». «Романне мислення типу гендер». Трансформація романного жанру в сучасній українській літературі під впливом ідеології гендер. Проблема елітарної і масової літератури. «Формульність» як проблема сучасної романістики.

Тема IV. Вітчизняна специфіка романів з гендерним компонентом на тлі тенденцій в світовій літературі

Особливості національного варіанту постпостмодернізму. Сучасні перспективи розвитку літератури. Роль постколоніального письма у становленні художньої парадигми постпостмодернізму. Основні стильові вектори розвитку сучасної гендерної української літератури: роман постмодерністського типу, романтичні інтенції, неонародництво та ін.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Романістика у віртуальному просторі – *liberatura* як оновлена формула літпроцесу

Тема V. Специфіка прозової творчості у віртуальному просторі: формальні і змістові інновації

Проблема переходу в віртуальний вимір у сучасній літературі. Віртуальна свідомість і тип історичного друкованого роману. Художні стратегії відновлення літературного дискурсу в сучасному українському е-просторі: новий формат автора і читача, «перенесення» в мережу, герой нового типу.

Тема VI. *Liberatura* як новий формат існування художнього тексту: нові правила інтеракції між автором й читачем

Поняття *liberatura*. Проблема реального і віртуального у світовій літературі. Художня репрезентація письменства в сучасній українській е-романістиці: нове «тіло» е-роману. Квазі-матеріалізація як спосіб перенесення у віртуальний простір. Художня рецепція дійсності в контексті можливостей інтеракції в мережі між автором і читачем на фоні соціокультурної дійсності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Травма в прозовій літературі XXI ст. – продовження й еволюція романістики XX ст.

Тема VII. Мотив депресії, покалічення і синдрому меншовартості як рушійної сили в сучасному романі

Архетип депресії в класичній і сучасній українській літературі: сакральність і десакралізація, сучасні художні інтерпретації. «Демонічна особа», людина з харизмою у зіткненні з «слабкою особистістю, людиною, яку «зламали». Архетип підпорядкування і проблема розмитої ідентичності.

Тема VIII. Дискурс ката й жертви в літературному форматі: авторські стратегії моделювання правди в уявному світі

Художня репрезентація ката й жертви в колоніальній літературі. Гегемонна постать та альтернативні типи домінації (начальник, командир, суддя) поруч з жертвою («лузер», «людина у стані кризи», людина-чужинець). Художні стратегії зіткнення протилежних особистостей.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		К-ть одиниць	Максимальна кількість балів	К-ть одиниць	Максимальна кількість балів	К-ть одиниць	Максимальна кількість балів	К-ть одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			59		59		59		59
Максимальна кількість балів: 236									
Розрахунок коефіцієнта: $236 : 100 = 2,36$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Тема I. Визначення рамок і основні риси стратегії *conflict zone* з урахуванням світових і українських доміантних рис

Підготуйте доповідь на одну із запропонованих тем:
«Конфліктні стереотипи»: соціальні витоки і функції в будові твору
Conflict zone як соціокультурний конструкт
Головні прояви *conflict zone* в мистецькому задумі романістів.

Тема II. Витоки стратегії *conflict zone*, еволюція цього явища в літературному процесі, сучасна постать, літературна критика і практичний аналіз вибраних творів

Опрацюйте вибрані тематичні статті з часопису «Теми і контексти» за 2017 рік. Зверните увагу на літературну критику даного питання.

Дайте відповіді на питання:

1. Які, на вашу думку, соціокультурні передумови виникнення літературного виміру *conflict zone*?
2. Чи згодні ви з тезою про фундаментальну відмінність світу «ситих» і «голодних», яка лягає в основу *conflict zone*?
3. Наскільки аргументованою, на вашу думку, є необхідність формування «конфліктного» дискурсу в літературі?

Тема III. Дискурс гендер, питання фемінності і маскулінності: художня репрезентація в романі початку XXI ст.

Опрацюйте монографії Н. Бернадської та Т. Бовсунівської, присвячені сучасній романістиці. Проаналізуйте кілька сучасних романів з точки зору оприявлення в них художніх тенденцій у напрямку гендер, які виділяють дослідниці. У чому полягає індивідуально-авторська своєрідність художнього світу цих творів?

Тема IV. Вітчизняна специфіка романів з гендерним компонентом на тлі тенденцій в світовій літературі

Прочитайте твори В. Лиса «Графиня», «Камінь посеред саду», «Соло для Соломії»; Люко Дашвар «РАЙ. Центр», «Биті є»; Л.Денисенко «Сарабанда банди Сари». Здійсніть порівняльний аналіз названих творів. Які стильові тенденції, на вашу думку, домінують у них? Порівняйте їх з відомими творам світової літератури зі схожою проблематикою.

Тема V. Специфіка прозової творчості у віртуальному просторі: формальні і змістові інновації

Опрацюйте наявний текст статті «Блоги – альтернатива, заміник чи наступник літературного дискурсу?». Які образи, наративні стратегії, художні прийоми застосовуються в віртуальній реальності?

Тема VI. *Liberatura* як новий формат існування художнього тексту: нові правила інтеракції між автором й читачем

Випишіть з наявних джерел кілька визначень е-літератури, літературного процесу в мережі, віртуалізації мистецтва слова. Порівняйте їх. Які найважливіші аспекти цих понять виділяють автори? Яку роль відіграє в них модель автора і читача?

Тема VII. Мотив депресії, покалічення і синдрому меншовартості як рушійної сили в сучасному романі

Проаналізуйте вибраний твір з провідним мотивом депресії, покалічення або синдрому меншовартості. Підготуйте доповідь за темою: «Деструкція і конфлікт як конструктивна тканина художнього тексту».

Тема VIII. Дискурс ката й жертви в літературному форматі: авторські стратегії моделювання правди в уявному світі

Прочитайте «Культ» Любка Дереша під кутом наявного мотиву взаємин особи домінуючої і підлеглої. Які соціокультурні тенденції вони відображують? Які художні засоби автор вживає при їх моделюванні?

Вимоги до виконання завдання із самостійної роботи:

- 1) *самостійність мислення;*
 - 2) *володіння термінологічним апаратом і теоретичним матеріалом;*
 - 3) *логічність і грамотність викладу;*
- застосування навичок аналізу літературного твору.*

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1

Напишіть есе на одну із запропонованих тем:

Conflict zone в сучасному літературному дискурсі – мотиви і теми
Жінка і чоловік як центр конструкту *conflict zone* в сучасному романі
Суспільно-політичні мотиви в романі з перспективи *conflict zone*

Вимоги до есе:

- 1) *самостійність і оригінальність мислення;*
- 2) *логічність і грамотність викладу;*
- 3) *глибоке розуміння природи мистецьких явищ.*

Модульний контроль 2

Здійсніть розгорнутий аналіз твору романного жанру з компонентом гендер. Які художні ознаки дозволяють говорити про «пам'ять жанру», а які – про модифікації жанру в сучасній літературі під впливом даної тематики?

Вимоги до виконання завдання:

- 1) *самостійність мислення;*
- 2) *володіння термінологічним апаратом і теоретичним матеріалом;*
- 3) *логічність і грамотність викладу;*
- 4) *застосування навичок аналізу літературного твору.*

Модульний контроль 3

Напишіть невелику роботу на одну із запропонованих тем:

Liberatura як панацея від «смерті літератури» і «кризи письменництва». Наслідки перенесення літературного процесу в віртуальну реальність. Проблема історичної пам'яті в сучасному прозовому інтернет-дискурсі.

Вимоги до виконання завдання:

- 1) *самостійність мислення;*
- 2) *володіння термінологічним апаратом і теоретичним матеріалом;*
- 3) *логічність і грамотність викладу;*
- 4) *застосування навичок аналізу літературного твору.*

Модульний контроль 4

Дайте відповідь на питання:

1. Чи згодні ви з тезою, що травма може стати самотньою темою сучасного роману?
2. Які цінності в сучасному світі можна вважати ліками від травми в контексті літературного тематичного дискурсу?

Вимоги до виконання завдання:

- 1) *самостійність і оригінальність мислення;*
- 2) *логічність і грамотність викладу;*
- 3) *глибоке розуміння природи мистецьких явищ.*

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Гостьовий спецкурс: майстер-клас" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття *conflict zone*.
2. Жанрово-стильові тенденції розвитку сучасного роману.
3. Прояви «конфліктного задуму» в наративі і сюжеті роману.
4. Національний варіант роману з «конфліктним» компонентом.

5. Класична українська література з перспективи *conflict zone*.
6. Поняття гендеру в світлі літературного твору.
7. Гендер і стать як об'єкт авторської експресії.
8. Літературне віддзеркалення процесу становлення уявлень про фемінність і маскуліність як двох основних форм існування гендеру.
9. Феміністична критика як напрям досліджень.
10. Поняття постпостмодернізму: основні напрями розвитку.
11. Поняття *liberatura* в сучасному літературному процесі.
12. *Liberatura* як відповідь на віртуалізацію сучасності.
13. Трансформація літературного процесу з переходом в е-середовище.
14. Зміна відносин автор – читач в віртуальній реальності *liberatury*.
15. Віртуальний і реальний простір у сучасній українській романістиці.
16. Поняття травми в контексті літературного процесу.
17. Травма як самотня тема роману.
18. Архетип травми в сучасній українській романістиці.
19. Образ «скаліченої особистості» в сучасній українській романістиці.
20. Типи травматичних ситуацій в сучасній українській романістиці.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ «Гостьовий спецкурс: майстер-клас»

Модуль	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
Назва модуля								
Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Кількість балів за модуль	59 б.		59б.		59б.		59 б.	
Лекції								
Теми лекцій	Завдання курсу. Гендер: зміст і становлення поняття— 1 б.	Феміністична критика, студії маскулінності, гендерні студії (історія розвитку, наукова проблематика, перспективи) – 1б.	Жанрово-стильові модули розвитку сучасної української романістики – 1б.	Українське письменство на новому зламі століть – 1б.	Постколоніальна травма і гендерна ментальність – 1б.	Тілесність у дзеркалі сучасної романістики: перформанс і мікросвіт – 1б.	Традиційні виміри жіночності: процеси «пригадування» та «перекодування» - 1б.	Типи маскулінності в сучасній українській романістиці – 1б.
Теми семінарських занять								
Теми практичних занять	Завдання курсу. Гендер: зміст і становлення поняття (11 б.)	Феміністична критика, студії маскулінності, гендерні студії (історія розвитку, наукова пр. проблематика, перспективи) (11б.)	Жанрово-стильові модули розвитку сучасної української романістики (11б.)	Українське письменство на новому зламі століть (11б.)	Постколоніальна травма і гендерна ментальність (11б.)	Тілесність у дзеркалі сучасної романістики: перформанс і мікросвіт (11б.)	Традиційні виміри жіночності: процеси «пригадування» та «перекодування» (11б.)	Типи маскулінності в сучасній українській романістиці (11б.)
Самостійна робота	5б	5б	5б	5б	5б	5б	5б	5б
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота1 (25б.)		Модульна контрольна робота2 (25б.)		Модульна контрольна робота3 (25б.)		Модульна контрольна робота4 (25б.)	
Підсумковий контроль	Залік							

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Агеєва В. Гендерна літературна теорія і критика / В. Агеєва // Основи теорії гендеру: [навчальний посібник]. – К.: Видавництво «К.І.С.», 2004. – С. 426–445.
2. Башкирова О. Гендерні художні моделі сучасної української романістики: Монографія. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. – К., 2018. – 253 с.
3. Бернадська Н.І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: [монографія] / Н.І.Бернадська. – К.: Академвидав, 2004. – 367 с.
4. Бовсунівська Т.В. Жанрові модифікації сучасного роману / Т.В.Бовсунівська. – Харків: «Діса плюс», 2015. – 368 с.
5. Брацкі А.С. «Блоги – альтернатива, заменитель или преемник литературного дискурса?» / А. С. Брацкі. – Баку 2019, – С. 123–140.
6. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодернізм: [монографія]; [вид. 2-ге, випр. і допов.] / Гундорова Т. – К.: Критика, 2013. – 344 с.
7. Дереш Л. Культ /Любо Дереш. – Харків: Фоліо, 2017. – 224 с.

Додаткові

8. Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму / Віра Агеєва. – К.: Факт, 2008. – 359 с.
9. Антология гендерной теории / [сост., коммент. Елены Гаповой, Альмиры Усмановой]. – Минск: Пропилеи, 2000. – 386 с.
10. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М.Зубрицької]. – Л.: Літопис, 1996. – С. 378–384.
11. Вулф В. Власний простір / В.Вулф; [пер. з англ. Я. Чердаклі]. – К.: Альтернативи, 1999. – 112 с.
12. Гундорова Т. Транзитна культура: Симптоми постколоніальної травми / Тамара Гундорова. – К.: Грані-Т, 2013. – 548 с. (Серія «De profundis»).

13. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса. Вибрана есеїстика / Оксана Забужко. – К.: Факт, 2009. – 352 с. (Серія «Висока полиця»).
14. Зборовська Н.В. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури: [монографія] / Н. В. Зборовська. – К.: Академвидав, 2006. – 504 с. (Монограф).
15. Ильин И. Постмодернизм: Словарь терминов / И.П.Ильин. – М.: Интрада, 2001. – 384 с.
16. Кон И.С. Мужчина в меняющемся мире / И.С. Кон. – М.: Время, 2009. – 496 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://bookap.info/vozrast/kon_muzhchina_v_menyayushchemsya_mire/gl1.shtm.
17. Леонтьева В.Н. Культуротворческий процесс / В.Н. Леонтьева. – Харьков: Консум, 2003. – 216 с.
18. Павличко С. Фемінізм: [упор. Віри Агеевої] / Соломія Павличко. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 322 с.
19. Перехресні стежки українського маскулінного дискурсу: Культура й література XIX – XXI століть / [за ред. Агнешки Матусяк]. – К.: LAURUS, 2014. – 368 с.
20. Улюра Г. Пострадянська жіноча проза як соціокультурний та естетичний проект (на матеріалі російської літератури): [монографія] / Г. Улюра. – К.: Ніка-Центр, 2015. – 608 с.
21. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період: [навчальний посібник; 2-ге вид.] / Роксана Борисівна Харчук. – К.: Видавничий центр «Академія», 2011. – 248 с. (Серія «Альма-матер»).